

279. S:t Martins kyrka, nu S:ta Ingrids kloster, Skenninge.³⁶

Pl. 92.

Litteratur:³⁷ Sign. G. Ö–n i Östgöta-Correspondenten ^{20/8} 1929; Nya Dagligt Allehanda ^{22/9} 1929; Bengt Cnattingius, Rapport till Riksantikvarieämbetet ^{15/11} 1929, dnr 4938/29 (ATA); H. Torselius i Östgöta-Correspondenten ^{28/10} 1939; Arthur Nordéns redogörelse för konserveringsåtgärder sommaren 1946, dnr 4022/46 (ATA); Rapport av Gillis Olson till Riksantikvarieämbetet ^{18/12} 1946, dnr 5594/46 (ATA).

Äldre avbildningar:³⁸ B. Cnattingius och F. Nibbelblad, Foton 1929, (Östergötlands museum och ATA, dnr 4938/29); B. Cnattingius, Foto 1938 (Östergötlands museum); G. Olson, Foto 1946 (a.a.) (ATA).

Häll av ljusgrå kalksten med kraftigt relieferad ornering, l. 2,10 m., nuv. höjd över marken 0,42 m., det ornerade partiets h. 0,27 m. Utgör den helt bevarade sidohällen till en Eskilstunakista och insattes 1946 i den rekonstruerade kistan i S:ta Ingridsklostrets stenmuseum.³⁹ Hällen anträffades vid Berit Wallenbergs grävningar 1937–39,⁴⁰ men över de närmare omständigheterna känner jag intet.

Plansch 92a. 279 och 280. S:t Martins kyrka, nu S:ta Ingrids kloster, Skenninge. Foto 1946 Nordén.

Fig. 176–178. 279. S:t Martins kyrka, nu S:ta Ingrids kloster, Skänninge. Efter foton 1929 F. Nibbelblad (176, från väster, graven undersökt), (177, södra korsgången med hällen i förgrunden), (178, hällen från ONO), dnr 4938/29 (ATA), fotona även i Östergötlands museum.

³⁶ Stenen har signum Ög N279 i Samnordisk runtextdatabas (2020).

³⁷ Nordén anger »T.v. obekant».

³⁸ Nordén anger »t.v. obekant».

³⁹ Cnattingius skriver i sin rapport (dnr 4938/29, ATA) »Hällen, som i sin ornamentik har vissa likheter med Väversundahällen, Brate 55, visar två drakar slingrande om varandra [...]. På högra sidan, där ristaren börjat sitt arbete, är den ena drakens huvud och den andras stjärt synnerligen väl proportionerade. Men på vänstra sidan, där ristaren slutat, är både huvud och stjärt synnerligen förkrympta och hopträngda.»

⁴⁰ Sidohällen påträffades redan 1929, se Bengt Cnattingius rapport, dnr 4938/29 (ATA) och fig. 176–178. Cnattingius skriver »Det intressantaste fyndet utgjordes [...] av en ornerad kalkstenshäll, som låg med överkanten 0,485 m. och underkanten 1,107 m. under o.p i SV. korsgångshörnet. Den låg under brandlagret, men jorden visade spår av att vara omrörd [...]. Hällen var tuslagen men f.ö. fullständig. Mot dess Ö. sida stod en kort gavelhäll». Cnattingius återkommer senare till gavelhällen och skriver om den: »Stenpackningen, som omgav kistans Ö. del, borttogs. Det visade sig då, att under stenpackningen stod en ornerad gavelhäll av kalksten. Dess högsta punkt var ung. 0,40 och lägsta 1,0. Stenen befanns sig säkerligen ej i ursprungligt läge». Senare i rapporten skriver Cnattingius »På ett avstånd av ung. 0,75 m. S. om den ornerade hällen låg ett ganska väl bevarat skelett [...]. På detta djup påträffades också rester, inalles 3 st., av en ornerad gavelhäll. Sedan även detta skelett upptagits låg här orört lager på ett djup av 1,18 m.». Tyvärr går det inte att identifiera denna gavelhäll och de tre gavelhällsfragmenten med stenar som Nordén beskriver. Inte heller går det att avgöra vilken gavelhäll som omtalas i slutet av Cnattingius rapport, han skriver där: »Den sista veckans undersökningar ägnades åt rekognosceringsgrävningar å norra och nordöstra klosterområdet. Det visade sig då, att på Ö. sidan sträckte sig murarna ända till 40 m. ut i åkern från SÖ. Korsgångshörnet räknat. Här stötte till en mur i V.–Ö. riktning. Ännu 58 meter N. om samma punkt hittades ett golv av tegel jämte murrester. [...] Här hittades också en bit av en ornerad gavelhäll».

Plansch 92b. 279 och 280. S:t Martins kyrka, nu S:ta Ingridis kloster, Skenninge. Foto 1946 Nordén. [Jansson skriver 1947: Duger ej.]

280. S:t Martins kyrka, nu S:ta Ingridis kloster, Skenninge.⁴¹

Pl. 92.

Litteratur: E. Pegelow, Sexton samvetsömna sålla sand, i Svenska Dagbladet 5/12 1937; O. Bengtzon i Östergötlands Dagblad 19/2 1938.

Äldre avbildningar: T. Lindell, Foto 1937 (Östergötlands museum); Foto i Svenska Dagbladet 5/12 1937; Foto i Östergötlands Dagblad 19/2 1938 (även i Östgöta-Correspondenten 28/10 1939); Foton 1938 (Östergötlands museum och ATA, dnr 2911/40); G. Olson, Foto 1946, dnr 5594/46 (ATA).

Fragment av två gavelhällar till Eskilstunakista, av ljus gulaktig kalksten, det ena brottstycket 0,75 × 0,66 m., det andra 0,27 × 0,22 m. De äro exakt lika ornerade, men det mindre fragmentet utgör, efter dekorationsmönstrets anvisningar, icke en del av det större utan har ingått i kistans andra gavelhäll.⁴² I enlighet härmed ha de insatts i en rekonstruktion av en sådan Eskilstunakista i stenmuseet vid S:ta Ingridis kloster. Brottstyckena äro lika ornerade på fram- och baksidorna. De bära icke någon runinskrift.⁴³

Fig. 179. 280. S:t Martins kyrka, nu S:ta Ingridis kloster, Skenninge. Efter foto i Östergötlands museum 1938.

281a. S:t Martins kyrka, nu S:ta Ingridis kloster, Skenninge.⁴⁴

Pl. 91.

Äldre avbildningar: Foton 1938 (Östergötlands museum och ATA, dnr 2911/40).

Tre fragment av stående häll av ljusgrå kalksten. Nederändan, som stått i jorden, har måtten: bredd överst i brottkanten 0,73 m., tj. 5,5 cm. De bägge andra styckena mäta 0,27 × 0,18 resp. 0,15 × 0,13 m. Inga runor. De förvaras i stenmuseet vid S:ta Ingridis kloster.⁴⁵

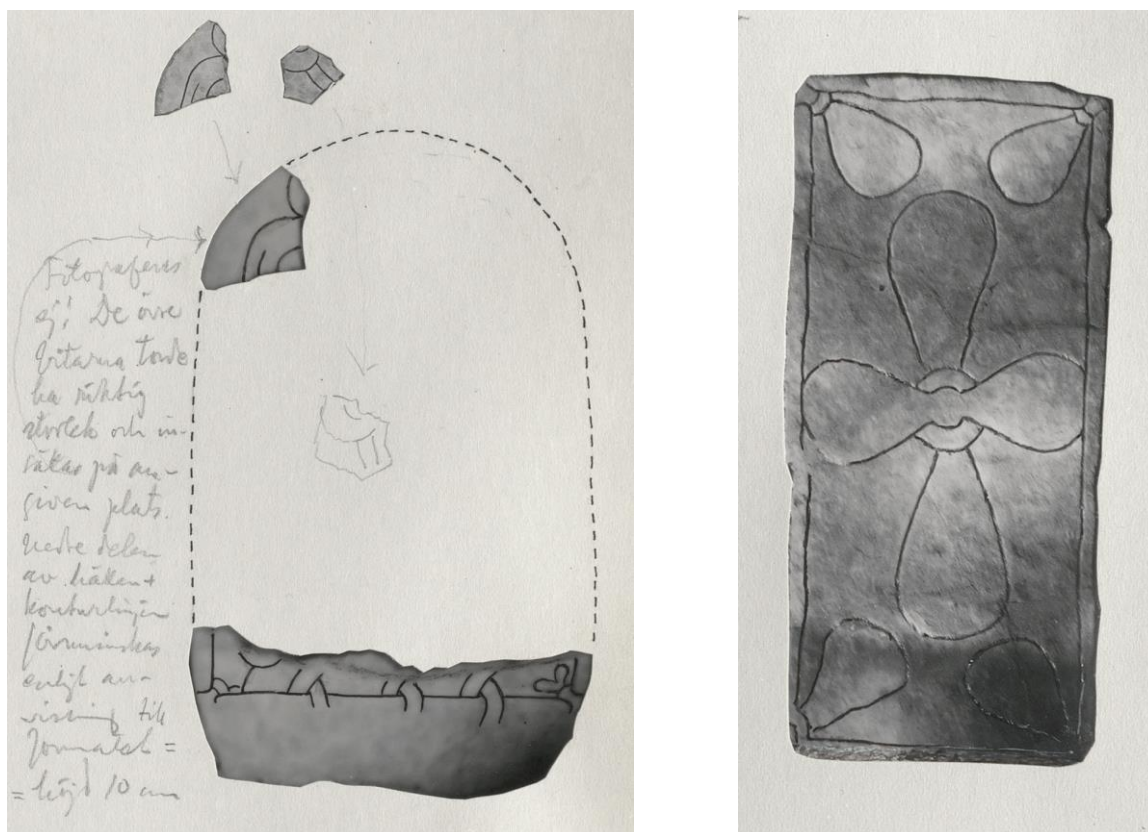
⁴¹ Stenen har signum Ög N280 i Samnordisk runtextdatabas (2020).

⁴² Enligt foton från 1938 i Östergötlands museum och i rapport i ATA, dnr 2911/40, samt foto i Svenska Dagbladet 5/12 1937 har fragmenten passning, se figur 179, sålunda utgör fragmenten en del av en gavelhäll.

⁴³ Gavelhällen är identisk med den som i rapporten och på kartan till rapporten dnr 2007/38 (ATA) betecknas »b», se kartan vid nr 283 nedan, och utdrag vid nr 274 ovan. Hällen hittades 1937. Beskrivningen på kartan lyder »Överdel av gavelhäll till stenkista, ornerad sida uppåt, på 0,85 m. dj. (även undersidan ornerad; ett hörnstycke avslaget.». B. Cnattingius skriver i rapporten (dnr 2007/38, ATA) att hällen »hittades i områdets västra del och utgöres av övre hälften av en gavelhäll. Låg på 0,85 m. dj.»

⁴⁴ Stenen har signum Ög N281A i Samnordisk runtextdatabas (2020).

⁴⁵ Den större hällen är sannolikt identisk med den som rapporten och på kartan till rapporten dnr 2007/38 (ATA) betecknas »c», se kartan vid nr 283 nedan och utdrag vid nr 274 ovan. Hällen hittades 1937. Beskrivningen på kartan lyder »Underdel av gavelhäll, 0,1 m dj. Ornerad på ena sidan. Orient. N-S.» B. Cnattingius skriver i rapporten (dnr 2007/38, ATA) »fragment av gavelhäll nära källan på klostergården. Låg på 1 m dj. och var orienterad i N-S.» Fynd-

Plansch 91c och 91d. 281a och 281b. S:t Martins kyrka, nu S:ta Ingridis kloster, Skenninge. Foto 1946 Nordén. [Nordén skriver om 91c, vilken även betecknas 91d: »Fotograferas ej! De övre bitarna torde ha riktig storlek och insättas på angiven plats. Nedre delen av hällen + konturlinjen förminskas enligt anvisning till formatet = höjd 10 cm» Jansson skriver 1947: »Kan ej göras! Allt retusch!«]

281b. S:t Martins kyrka, nu S:ta Ingridis kloster, Skenninge.⁴⁶

Pl. 91.

Litteratur: E. Pegelow, Sexton samvetsömna sålla sand, i Svenska Dagbladet 5/12 1937.

Äldre avbildningar: Foto i Svenska Dagbladet 5/12 1937; Foto 1938 (Östergötlands museum och ATA, dnr 2911/40); G. Olson, Foto 1946, dnr 5594/46 (ATA).

Täckhäll av mörkgrå kalksten, avsedd att ligga i markytan (att döma av storleken: över en barngrav). Måtten: l. 0,77, br. 0,34—0,37 m., tj. 3—4 cm. Ornerad med ett kors i mitten och »öglor» i hörnen. Inga runor.⁴⁷

platsen var strax söder om källan. De båda mindre fragmenten som Nordén för samman med den större hällen nämns inte på kartan eller i rapporten, men ligger ovanpå nr 282 på fotografier från 1938 (Östergötlands museum och ATA).

⁴⁶ Stenen har signum Ög N281B i Samnordisk runtextdatabas (2020).

⁴⁷ Hällen hittades 1937 och är identisk med den som i rapporten och på kartan till rapporten dnr 2007/38 (ATA) betecknas »f», se kartan vid nr 283 nedan och utdrag vid nr 274 ovan. Beskrivningen på kartan lyder »Häll, ornerad sida uppåt; l. 77 cm, br. 37 ± 35 cm. Sprucken i flera bitar.» B. Cnattingius skriver i rapporten (dnr 2007/38, ATA) »lockhäll, 0,77 x 0,35 — 0,37 m. Låg nära c med den ornerade sidan uppåt». Fyndplatsen var precis öster om föregående häll, strax söder om källan på klostergården.

Detta dokument ingår i en digital utgåva av Arthur Nordéns supplement till Erik Brates Östergötlands runinskrifter. Manuset avslutades 1947 och var tänkt att tryckas 1948. Utgåvan publiceras fritt tillgänglig på Internet.

Texten innehåller inte nyare litteraturreferenser än 1947 och tar ingen hänsyn till modern runforskning och måste därför användas med stora reservationer. Arbetet med utgåvan avslutades 2024-12-31.